

Andrzej F. Dziuba

"Life and learning XI. Proceedings of the eleventh University Faculty for Life Conference, June 2001 at St. Joseph's University Washington D.C", Washington 2002 : [recenzja]

Collectanea Theologica 73/4, 229-232

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W niektórych tekstach wskazywane są osoby, które przyczyniły się do ostatecznego udoskonalenia tekstu, a więc tak wkładu treściowego jak i redakcyjnego. To dobry znak kultury wydawniczej.

Prezentowana książka w znacznym stopniu wyrasta z szerokiej konfrontacji doświadczenia konkretnej posługi medycznej z teorią bioetyki jako dyscypliny naukowej. Autor wskazuje na konieczność ich bezpośredniego powiązania, i to praktycznego, czego m.in. dowodem są zasady etyczne oraz medyczne obowiązujące w The Linacre Institute. Jest to ważna publikacja, zwłaszcza o walorach praktycznych, choć jednocześnie oparta bardzo mocno na wyraźnych podstawach bioetycznych.

ks. Andrzej F. Dziuba, Warszawa

Joseph W. KOTERSKI, SJ (red.), *Life and Learning XI. Proceedings of the Eleventh University Faculty for Life Conference. June 2001 at St. Joseph's University Washington, D. C. University Faculty for Life*, Georgetown University, Washington 2002, ss. VI + 272.

Każda refleksja wokół życia i postaw ludzkich pozostaje zawsze zagadnieniem szczególnie bliskim każdemu człowiekowi. Tak jest zapewne od początków świadomości ludzkiego istnienia. To przecież ostatecznie jest refleksja wokół samego siebie, wokół własnych doświadczeń, tak życia jak i wszystkich elementów z nim związanych, a zatem cierpienia, umierania czy śmierci.

Przemierzanie w trudach ziemskiego pielgrzymowania drogami indywidualnego życia jest jednocześnie doświadczeniem siebie, swej osobowej i niepowtarzalnej specyfiki. Niestety, jest ona często znaczone bólem, cierpieniem czy śmiercią. Te sprawy wpisane są jakby w samą naturę ludzkiego istnienia.

Oto w serii prac poświęconych tej problematyce ukazały się akta jedenastego sympozjum zorganizowanego przez University Faculty of Life na St. Joseph's University w Waszyngtonie w czerwcu 2001 r. Jak poprzednie dotyczą one szeroko pojętego zagadnienia życia.

Redaktor opracowania Joseph W. Koterski SJ jest profesorem na Wydziale Filozofii Fordham University w Nowym Jorku. Jest autorem oraz redaktorem kilka książek jak również wielu artykułów z zakresu teologii moralnej oraz nauki społecznej.

Całość zbioru otwiera szczegółowy spis treści (s. I-II), interesującą przedmowa pióra J. W. Koterskiego (s. III) oraz podziękowania (s. IV). Natomiast w ramach całości treściowej materiały sympozjum podzielone zostały na cztery wielkie bloki

tematyczne. Te zaś, na odpowiednie referaty i wykłady przypisane do nich zwłaszcza tematycznie.

W ramach pierwszego bloku podjęto analizę zagadnienia eutanazji i lekarskiej asystencji przy samobójstwie (s. 1-62). Najpierw Richard Meyers ukazuje to zagadnienie w perspektywie aktualnych dyspozycji prawnych (s. 3-27). Natomiast J. C. Wilke ukazuje temat: *Eutanazja: nieodparta fala?* (s. 28-45). Wreszcie William Mathie wygłosił referat pod tytułem: *Sprawiedliwość, retoryka i prawo: Refleksje wokół „Latimer v. Regina”* (s. 46-62).

Drugi blok tematyczny nosi tytuł: *Aborcja* (s. 63-140). Jezuita Robert Araujo przedstawił konstytucję amerykańską oraz dobro wspólne, aby w ich kontekście ukazać prawo do aborcji jako kontradycją celów konstytucyjnych (s. 65-84). Natomiast Thomas W. Strahan podjął temat: *Filozofia prawa naturalnego Lon L. Fuller w kontraście do „Roe v. Wade” i jej pokłosie* (s. 85-97). Samuel Calhoun omówił słynną *Byrn*, decyzję z 1972 r. zwłaszcza w kontekście powołania człowieka jako osoby (s. 98-110). Z kolei Patrick James Flood zastanawia się nad prawnymi możliwościami ograniczenia aborcji, które często są bezużyteczne w praktyce (s. 111-130). W ostatnim tekście tego bloku D. Paul Sullins zastanawia się nad nieprzewidywalnymi konsekwencjami podejmowanych prób klinicznych wokół aborcji (s. 131-140).

Natomiast perspektywom literackim i kulturalnym zagadnienia życia i jego zagrożeń poświęcono rozdział trzeci (s. 141-223). *Europejskie powieści aborcyjne: dokumentacja wierności środowisku* to temat wystąpienia Jeff Koioze (s. 143-165). Drugi tekst pióra James R. Kelly stawia najpierw pytanie *Od „Counter-Movement” do „Transforming-Movement”?* a w podtytule dodaje: *W kierunku krystalizacji i podwójnej zmiany „Consistent Ethic of Life”* (s. 166-223).

W ostatnim rozdziale wskazano na perspektywy teologiczne zagadnienia życia i jego zagrożeń (s. 225-265). *Biblijne podstawy dla postawy za życiem* omówił jezuita William S. Kurz (s. 227-247). Natomiast Joseph C. Atkinson podjął temat: *„Familiaris consortio”: Biblijne i teologiczne podstawy dla odpowiedniej antropologii* (s. 248-265).

W pewnym sensie treściowo całość rozprawy zamykają krótkie informacje na temat autorów zaprezentowanych tekstów (s. 267-270). W końcu zamieszczono jeszcze aktualny wykaz członków Univeristy Faculty of Life oraz doradców (s. 271-272).

Prezentowana książka zbiera tylko wybrane podstawowe materiały związane z 11 spotkaniem „Life and Learning”. Jest to jednocześnie ważny element utrwalenia podejmowanych wówczas badań i dyskusji wokół tej trudnej problematyki. Co więcej, to teksty wielkich autorytetów kościelnych oraz cywilnych w tej dziedzinie. Warto jeszcze zauważyć, iż niektóre teksty zamieszczone w aktach (np.

R. Araujo, W. S. Kurz) były już wcześniej publikowane w czasopiśmie czy innych materiałach, choć zazwyczaj w zmienionej formie.

Warto zauważyć, iż University Faculty for Life założony został w 1989 r. Dziś stanowi ważny czynnik kształtowania refleksji naukowej wokół problematyki życia oraz jego licznych zagrożeń. Są w nim zaangażowane liczne autorytety ze świata nauki oraz kultury. Dużym osiągnięciem naukowym oraz formacyjnym są bez wątpienia organizowane konferencje naukowe oraz publikowane po nich akta. Wszystko to oddziałuje twórczo na kształtowanie się osobowych postaw pro-life.

Oto do rąk czytelników trafiło bardzo interesujące opracowanie podejmujące zagadnienie życia oraz jego szczególnych zagrożeń, tj. eutanazji, samobójstwa i aborcji. Jest to jednocześnie także ważny element utrwalenia podejmowanych na sympozjum dyskusji wokół tej trudnej problematyki. To teksty wielkich autorytetów kościelnych oraz akademickich, które z kompetencją i jednocześnie dużą wagą odnoszą się do tych tak ważnych dla każdego człowieka zagadnień.

Większość tekstów, obok walorów uniwersalnych, nosi w sobie wyraźne znamiona refleksji wyrastającej ze środowiska amerykańskiego. Zwłaszcza refleksje prawne czy obyczajowe wyraźnie na to wskazują. Zatem włączają się one w konkretne dyskusje, czy są szczegółowymi komentarzami do pewnych rozstrzygnięć prawnych, zwłaszcza tych, które wywoływały czasem sprzeczne opinie czy oceny.

Ostatecznie jednak, wobec wielorakich dyskusji dotyczących życia stają pytania podstawowe, zwłaszcza wobec różnych kwestii granicznych. Ważne jest jasne i konsekwentne stanowisko uznające życie ludzkie od poczęcia aż do naturalnej śmierci. Całość wszelkich ostatecznych opinii ma zawsze odniesienie do tej prawdy. Jest jakby zwornikiem utrzymującym wszelkie inne bardziej szczegółowe zasady oraz wskazania etyczne-moralne, medyczne, filozoficzne czy społeczne.

Czytając referaty można dość łatwo zauważyć, iż niektóre teksty noszą znamiona emocjonalnych enuncjacji. Zatem zostały one zachowane w formie wygłoszonej, co oczywiście nosi znamiona dość swobodnego przekazu. Z innej strony świadczy to o autentyczności i osobowej identyfikacji z głoszonymi poglądami.

W całości książki, a zwłaszcza w poszczególnych referatach czy studiach, podjęto wielopłaszczyznowe badania zagadnień bioetycznych. W codziennej praktyce, a taką spełnia wielu autorów, poddane analizie podstawowe zagadnienia odniesione są do analizowanych szczegółowych kwestii badawczych oraz praktycznych. Całość książki szczególnie odnosi się do sfery politycznej, społecznej, religijnej, prawnej, medycznej, biologicznej, psychologicznej i etycznej. Jakże to szeroka baza, która w praktyce spełniają osobowo oraz społecznie konkretne osoby. Autorzy referatów nie są przypisani wyłącznie do swych szczegółowych płaszczyzn badaw-

czych, ale widzą zagadnienie życia i jednocześnie jego zagrożeń na szerokiej płaszczyźnie antropologicznej.

Ważnym elementem ogólnego przekazu treści podjętych podczas sympozjum jest odwoływanie się do nauczania Kościoła katolickiego. Ten fundament daje pewne jeszcze bardziej ogólne podstawy antropologiczne, które sięgają prawa naturalnego i w nim widzą swe fundamentalne podstawy ogólnoludzkie. W tym kontekście szczególnie cenne jest odwoływanie się do nauczania Jana Pawła II (s. 176, 198-199, 203, 248-265), Pawła VI (s. 203) czy II Soboru Watykańskiego (s. 212).

W całości bazy bibliograficznej zupełnie brak odniesień do polskich publikacji i badań. W ogóle brak świadomości ich istnienia. Natomiast w płaszczyźnie politycznej ważne jest odwołanie się do Polski i Lecha Wałęsy, jako pewnych symboli moralnych zobowiązujących dla całego świata (s. 28-30).

Warto jeszcze zauważyć, że większość publikowanych tekstów ma regularne przypisy, choć w przypadku niektórych można zauważyć ich brak. Ostatecznie są one ważnym dopełnieniem do podstawowego tekstu narracji. Brak ich nie pomniejsza jednak rangi badawczej prezentowanego studium.

Dobrze, że akta jedenastego sympozjum „Life and Learning” ukazały się w postaci zwartej publikacji. Daje to szansę ich szerszego oddziaływania i kształtowania opinii publicznej nie tylko w USA w zakresie ochrony życia. Szczegółowe spojrzenie na aborcję, eutanazję czy samobójstwo przecież zawsze ma odniesienie do refleksji wokół życia.

ks. Andrzej F. Dziuba, Warszawa

Mark WATER (zebr. i oprac.), *The New Encyclopedia of Christian Martyrs*, William Bramley-Moore. Baker Books, Grand Rapids 2001, ss. XVIII + 956.

Odpowiedzialne rozważanie określonych prawd osobowego istnienia stwarza sytuacje nawiązujące do osobowych specyfikacji, z jednoczesnym odniesieniem do współczesnej rzeczywistości, koncentrującej się wokół zaangażowań oraz różnorodnych sytuacji, jakie przynoszą realia codziennego życia. Poszczególne osoby zawsze niosą w sobie określone znaki świadectwa, tak pozytywnego jak i, niestety, czasem negatywnego. Prawda ta odnosi się także do chrześcijaństwa, a przede wszystkim do każdego chrześcijanina, świadka wiary.

Zaangażowanie Kościoła oraz jego posługi jest szczególnie ważnym dziełem eschatologicznych czasów, ale jednocześnie także istotnym dopełnieniem społecznym oraz kulturowym całego przekazu nauczania, zwłaszcza w świadectwie